

Івашківська Альона Олександрівна
здобувачка наукового ступеня доктор філософії
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛАЄНСУ У СТВОРЕННІ ТА РЕЄСТРАЦІЇ ГРОМАДСЬКИХ ФОРМУВАНЬ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Наявність в Україні громадських формувань є важливим фактором дотримання соціальної справедливості і поваги до виявлення волі та думки народу як громадсько-свідомого елементу держави. Створення та реєстрація громадських формувань в Україні є важливим аспектом в існуванні держави в умовах воєнного стану.

Громадські формування сприяють реалізації прав людини через надання конкретних послуг населенню в різних сферах, сприяють встановленню позитивних суспільних зв'язків між різними групами населення, державними, муніципальними і суспільними структурами. У зв'язку з проведенням військових дій на території України виникла нагальна потреба в отриманні різних видів гуманітарної допомоги, де далеко не останню роль відіграє діяльність громадських об'єднань та міжнародних неурядових організацій, які є своєрідними хабами, що приймають та передають гуманітарну та іншу допомогу.

Україна є демократичною правовою державою, в якій чітко, на законодавчому рівні, закріплено форми, види та порядок утворення громадських формувань. Відповідно до ст. 36 Конституції України: «Громадяни України мають право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації для здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів, за винятком обмежень, встановлених законом в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей» [6]. Громадські формування мають різну мету, завдання, рівень повноважень, територію діяльності, проте їх соціально-політичне призначення полягає насамперед у тому, що вони допомагають людям у розв'язанні проблем повсякденного життя, відкривають широкі можливості для виявлення суспільно-політичної ініціативи, здійснення функцій самоврядування.

Необхідно звернути увагу на те, що роль громадських формувань в умовах потерпання країни від збройного нападу держави-агресора значно виросла. Оскільки, надання гуманітарної допомоги, збір коштів на благодійність, організація допомоги внутрішньо-переміщеним особам, надання допомоги та матеріальної підтримки Збройним силам України, в повній мірі лягло на громадські формування. Крім того, громадські формування можуть бути залучені до здійснення робіт із ремонту та відновлення інфраструктури, а також до забезпечення логістичної підтримки

військовим частинам. У зв'язку з тим, що воєнний стан передбачає введення додаткових обмежень щодо свобод та прав громадян, громадські формування знаходяться під підвищеним контролем з боку влади та військових частин. Важливо, щоб громадські формування дотримувались усіх вимог та рекомендацій, щоб не створювати додаткових проблем у складних умовах воєнного стану.

Порядок створення та реєстрації громадських формувань закріплено в Законі України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань". Відповідно до нього, суб'єктами державної реєстрації громадських формувань є: Міністерство юстиції України - у разі державної реєстрації політичних партій, всеукраїнських професійних спілок, їх об'єднань, всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців; відокремлених підрозділів іноземних неурядових організацій, представництв, філій іноземних благодійних організацій, постійно діючих третейських судів, засновниками яких є всеукраїнські громадські організації, всеукраїнських творчих спілок, символіки громадських формувань; територіальні органи Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі - у разі державної реєстрації первинних, місцевих, обласних, регіональних та республіканських професійних спілок, їх організацій та об'єднань, структурних утворень політичних партій, регіональних (місцевих) творчих спілок, територіальних осередків всеукраїнських творчих спілок, місцевих, обласних, республіканських Автономної Республіки Крим, Київської та Севастопольської міських організацій роботодавців та їх об'єднань, постійно діючих третейських судів, громадських об'єднань, їх відокремлених підрозділів, громадських об'єднань, що не мають статусу юридичної особи, підтвердження всеукраїнського статусу громадського об'єднання.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 06 березня 2022 року № 209 "Деякі питання державної реєстрації в умовах воєнного стану та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 164 [9]" державна реєстрація проводиться виключно державними реєстраторами юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців, посадовими особами Міністерства юстиції, його територіальних органів, включеними до затвердженого Міністерством юстиції переліку державних реєстраторів та посадових осіб, яким в умовах воєнного стану надається доступ до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та/або Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань. Перелік може передбачати обмеження (умови) проведення (прийняття) включеними до нього державними реєстраторами, посадовими особами реєстраційних дій (рішень про державну реєстрацію прав).

Згідно до ст.7 Закону України «Про громадські об'єднання» [8] Засновниками громадської організації можуть бути громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних

підставах, які досягли 18 років, а молодіжної та дитячої громадської організації - 14 років.

Умови воєнного стану в Україні суттєво вплинули на існування та діяльність громадських формувань. Так, залежно від характеру воєнних дій та рівня їх загострення, громадські формування можуть перейти до режиму військового контролю, або бути розпущені зовсім. На даний час, громадські формування активно залучаються до допомоги військовим частинам та іншим державним структурам.

У таких умовах, важливо для громадських формувань забезпечити максимальну координацію та взаємодію зі структурами влади та військовими частинами. Також, важливо дотримуватися правил безпеки та дисципліни, щоб не створювати додаткової загрози для себе та інших.

Отже, громадські формування існують в умовах воєнного стану, проте їх діяльність та завдання змінилися в залежності від ситуації. Важливо для них забезпечити максимальну координацію та взаємодію зі структурами влади та військовими частинами. Роль громадських формувань є надзвичайно важливою, оскільки вони сприяють підтриманню стабільності, безпеки та порядку в суспільстві, а також допомагають у вирішенні низки гуманітарних та соціальних питань. В умовах воєнного стану громадські формування співпрацюють з міжнародними гуманітарними організаціями, що дозволяє залучати додаткові ресурси для допомоги постраждалим від війни, а також представляти інтереси країни на міжнародному рівні. Вони є важливим компонентом оборонної системи країни, підтримуючи стабільність і забезпечуючи життєво важливі функції в умовах воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Токар М. Громадські організації України в системі розвитку публічно-управлінських відносин: монографія. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2020. 412 с.
2. Газуда Л.М., Слюсаренко В.Є. Місце та роль громадських організацій у суспільстві. *Актуальні питання сучасної економіки*: зб. матеріалів учасн. III Всеукраїнської заочної наукової конференції. Умань: Сочінський, 2011. С. 63 – 65.
3. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>(дата звернення: 12.03.2025).
4. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 р. № 755-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15> (дата звернення: 12.03.2025).
5. Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 р. № 4572 – VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17> (дата звернення: 15.03.2025).
6. Деякі питання державної реєстрації та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету міністрів України від 06 березня 2022 р.

Іськів Іван Зіновійович
здобувач наукового ступеня доктор філософії
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

АНТИКОРУПЦІЙНИЙ КОМПЛАЄНС У ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБАХ ЯК ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНАХ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

Україна в Індексі сприйняття корупції за 2024 рік отримала 35 балів зі 100 можливих, займаючи 105 місце з-поміж 180 країн [2]. Антикорупційний комплаєнс потребує механізмів його вдосконалення та практики застосування.

У сучасній вітчизняній науковій літературі про застосування антикорупційного комплаєнсу в діяльності державних служб як центральних органах виконавчої влади – практично не йдеться.

Загалом, комплаєнс трактують як систему заходів, що застосовується на підприємстві, в установі чи організації з метою запобігання та попередження вчинення їх працівниками чи керівництвом корупційних та пов'язаних з ними правопорушень, а також з метою забезпечення відповідності діяльності підприємства, установи, організації вимогам антикорупційного законодавства та вимогам запобігання конфлікту інтересів [4, с. 4].

Пропонується авторське визначення антикорупційного комплаєнсу в державних службах як ЦОВВ: система ефективних антикорупційних заходів, функціонування якої спрямовано на превентивне виявлення потенційних корупційних правопорушень, забезпечення відповідності діяльності цих установ вимогам антикорупційного законодавства та запобігання конфлікту інтересів.

Нестабільність законодавства, велика кількість законодавчих прогалів та «сірих зон», відсутність стабільної правозастосовної практики, нетривала історія застосування антикорупційного законодавства [3, с. 7] – правові проблеми, що негативно впливають на розвиток суспільних відносин.

Відповідно до положень розділу III Закону України «Про запобігання корупції» (2014 р.) [7] в Україні сформовано багаторівневу систему планування запобігання та виявлення корупції.

З метою вдосконалення процесу управління корупційними ризиками наказом НАЗК [6] затверджено: Методологію управління корупційними ризиками; Порядок подання антикорупційних програм, змін до них на погодження до Національного агентства з питань запобігання корупції та здійснення їх погодження; Типову антикорупційну програму юридичної особи.